

regények emléke kísért, a művész maga sem igen találja meg benne az alapot, amire építsen. Legbiztosabb rajz a Kelemen Leóé, ezt a tehetséges Ráday Imre ki is tölti igazi élettel és egyéni szeretereméltósággal. Kabos — mint mindig — az eszköztelenség nagy virtuóza. Peti Sándor is lényében hordja az apró fordulatok nagy hatáselemeit. Pillér Vera új név a színlapon s új ígélet a színpadon: benne a «mai típusú» lányalakok megfelelő hitelű színpadi tolmácsolóra lelhetnek.

Dr. Praetorius sebész és nőorvos.

Kurt Götz komédiája a Belvárosi Színházban.

Vígszínházi *Hókuszpókusz*ából emlékszünk ez újdonság szerzőjére, ki ezúttal is jobbára afféle színpadi hókuszpókuszt művel. Egy jól megírt, szokatlanul nagyméretű szerep körül forgatja a dolgokat, mindennapi értelemben vett logikával seholsem élve, azzal inkább szándékosan játszva, bűvész módjára dobálódzva. Ezzel az alakkal az orvosi nagyképűségnek, korlátoltságnak és kenyéririgységnek mutogat számárfüleket, ami Molière költőtárs óta meglehetősen népszerű vígjátékírói kedvtelés. Az ő iskolájában maga a rettenetes Shaw is megfordult, Götz pedig már Shawtól is vett néhány különórát.

Eléggé fogékony tanítványnak bizonyul: a *frappirozás* fogásait jól elsajátította s valamennyi színpadi képében ügyesen él velük. A humorral és életvidámsággal álkuruzslói gyakorlatot űző emberséges érzésű

orvos alakját vonzóvá és sokszínűvé bírja tenni s a színésznek — már csak önzésből is, hisz a szerepet eredetileg önmagának írta! — ritka gazdagságú játékkalkulát teremt. Nálunk Beregi Oszkár vállára nehezült ez a feladat, de az örvendetesen megtisztult és megnemesedett tehetségű művész a nekifeszülés verejtékéből semmit sem éreztetett, hol a meleg humornak, hol az éles szatírának fényében villantotta felénk a fordulatokat, melyeket az egyéniség erejével az itt nehezen elérhető, de feltétlenül elvárt egységbe fogott össze. Talán csak hangosságát kellene itt-ott mérsékelnie, fölénye a nyugodt és cirógotóan meleg szőejtésben csak annál nagyobb nyomatékkal érvényesül.

Rajta kívül színészileg különösebben számottevő feladat úgyszólván senkinek sem jut. Legfeljebb a vendég Maklárty Zoltán kap hatásos, noha alapjában teljesen egyhúrú alakítanivalót a laboratóriumi szolga kriptaszagú szerepében. Harsányi Rezső a ponyvairó Watson figurájának diszkrét megformálásával, Baróti József az orvosi fegyelmi bíróság elnökének alakjában, pompás maszkjával és fegyelmezett játékkal tűnik ki. A hölgyeket a szerző elég mostohán bocsátja útra. A liliumutcai spanyol nővel az ifjú Végh Sári nem sokra jutott: «csattanó»-ra felépített jelenetét túlságosan elidegeskedte.

Sebestyén Károly kitűnő fordítása valósággal rangemelésszámba megy, nemkülönben a Hermán Richárd friss és ötletes rendezői megoldása.

Rédey Tivadar.

Képzőművészet.

Molnár C. Pál.

Az új magyar festők egyik legnépszerűbbike, Molnár C. Pál gyűjteményes kiállításon mutatta be újabb munkáit a közönségnek. Képek és

rajzok roskadásig megtöltötték az Ernst-Múzeum termeit, jeléül annak, hogy termékeny alkotó, könnyen, szinte vidáman fest s a derűs, játékos életöröm valóban kicseng valamennyi alkotásából. Nem csoda, hogy

az olasz quattrocento mestereit szereti leginkább, azok a csodált mintaképei, hiszen őt is hasonló hangulatok ringatják, midőn bibliai történeteket elevenít meg. Hasonlóan hozzászólunk, a vallásos tárgykör békés, idillikus epizódjaihoz vonzódik, Jézus születésének, a királyok imádásának napsugaras jeleneteihez. Nem érinti a passió zord fenségét, lelkében azok a kis, színes olasz predellaképek zsonganak, melyek szentek jótéteményeiről, szerzetesek békés munkálkodásáról mesélnek.

Mesélni: ez művészetének egyik célja. Kevés festő van; kinek a tárgy, miről megemlékezik, oly fontos lenne, mint Molnár C. Pálnak. A megoldás mikéntje, mi másoknál a legtöbb gondot okozza, nála magától kialakul, amint a mesélésbe belefog. Sok minden izgatja képzeletét, nemcsak valóságos témák. A mitológia csodálatos világa épúgy vonzza, mint annak itt maradt dokumentumai, a bronzból öntött, márványból faragott antik szobrok töredékei. Sokszor visszatér a női akt szépségéhez s igyekszik azt illő keretben, itt-ott zsánerszerű motívumokkal felcifrázva megrögzíteni. Sohasem válik unalmassá s aki a sok termet végigjárja, egy pillanatil sem szabadulhat a tárgyi érdekességek varázsától.

Miért ne mesélhetne modern festő érdekes dolgokról is? Rembrandt a batáviaiak összeesküvésének kísérteties képével, Greco Orgaz gróf temetésével, vagy Bruegel és Bosch kifogyhatatlan bőségű témáival ma tabu lenne? Közönség és művész egyaránt belefáradt már az utóbbi évtizedek szürke tárgyválasztásába, az obligát fekvő akt, a korsó egy almával, két almával, három almával únos-untalanig ismétlődött. Molnár C. Pál, mint külföldi kartársai közül jónéhány, rájött arra, hogy érdekességekhez is szabad nyúlni s igaza volt, hogy megtette.

Újabb alkotásai azt mutatják, hogy hosszú római tartózkodása szerencsés volt, kiemelte vágányából s az új olasz festészet hatása alatt megmenekült attól, hogy modorossá váljék. Formarendszere mentesült attól az édeskés íztől, mely már-már kezdett elhatalmasodni rajta. Színei frissen ragyognak.

Nem szabad megfeledkezni grafikájáról, mely művészetének talán legverőfényesebb oldala. Kis, színes lapjai rendkívül artisztikusak, Cyrano-illusztrációi pedig az új magyar fametszés csúcspontját jelentik. Annak, ki ily szuverén ura e műfajnak, nemcsak joga, hanem kötelessége is nagyobb helyet szorítani neki munkásságában, nem hisszük, hogy Európában sok oly művész akadna, aki annyira kiváló illusztrátor-képességekkel rendelkezne, mint Molnár C. Pál.

A Céhbeliek.

A Céhbeliek nagy seregszemléje ismét egy sor kitűnő tehetséget vountatott fel a Nemzeti Szalonban. A kiállítás megemlékező része Kőrösfői Kriesch Aladár néhány képével idézte a magyar praeraffaelitizmus legjobbjának munkásságát. Az idő kegyetlen, jobban mondva kegyetlen. Kőrösfői Kriesch művészetének nem tesz jót a történeti távlat, képei ma fáradtan és szürkén hatnak, a személye körül kialakult mozzanatok pedig üvegháznak. Gödöllőnek nem adott igazat a múlt idő, mint ahogy Szolnoknak sem: kegyes, ügylászik, csak Nagybányával szemben volt.

A kiállítás legnagyobb meglepetése Medveczky Jenő, ki szerkezetileg épített, pompás tájképein kívül mint arcképfestő is bemutatkozik. Arcképfestészetben utánpótlás eddig nem jelentkezett. Az idősebb generáció, elsősorban Glatzra, Karlovszkyra, Ballóra gondolunk, nem nevelt magához méltó utódokat s szörnyűség,

hogy egy-egy hivatalos, reprezentatív képmás mily kontár-sereget tud csak megmozgatni. Medveczky méltónak mutatkozik az örökség átvételére. Kivételes technikai tudása, borotvaéles jellemábrázoló képessége s önkéntelenül is az előnyösség felé hajló formalátása hivatottá teszik arra, hogy az arcképfestészetet művészete tengelyének tegye meg s a nagy siker nem fog elmaradni.

Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban.

A száznegyvenötödik csoportkiállítás legérdekesebb szereplője Gádor István szobrász, kinek eddig főképp keramikája volt népszerű. Ezúttal zsánerfigurákat állított ki, parasztoikat, menyecskéket, munkanélkülieket, szállítómunkásokat. A zömök, plasztikus alakok az új magyar szobrászat fiataljainak szellemével rokonok s nem a torzító német stílussal, mely Gádor keramikájára oly erősen rányomta bélyegét.

Istokovics Kálmán festményei mintha lassan megszabadulnának a túltengő rajzos elemtől, mely eddig uralkodott rajtuk. Ha színezése még itt-ott nyers is, némelyik képe a nagyszabásúság felé vezető útra lép. Vörös Géza frissen dekoratív vásznai

a művész újabb fejlődéséről számolnak be. Novotny Emil Róbert művészete, mely nagy ígéretnek indult, egyelőre megakadt, újabb vásznai túlságosan kisigényűek.

Csánky Dénes.

A Nemzeti Szalonban Csánky Dénes gyűjteményes kiállítása került a közönség elé. Csánky sok nemzetközi bemutatkozáson sikereket ért el s mint tájképfestő egyike a legismertebbeknek. Újabb művei következetesen szaladnak a megkezdett úton tovább, a művész célja a természet szépségeinek emelkedett hangú interpretálása.

Elmélyedő szeretettel keresi ki a természet motívumaiból azokat, melyek annak nagyvonalúságát mutatják. Nem időzik a részletelnél, széles festőiséggel fogja össze mondani-valóit. Mélyen átérzi a tónus finomságait s itt-ott dekoratív hajlandóság is kiérzik törekvéseiből. Lírikus hajlandósága finom formákban, borongós hangulatokban éli ki magát s e kiállítás azt mutatja, hogy művészete kifejezési eszközeiben egyre egyszerűbbé, tartalmilag pedig egyre gazdagabbá válik.

Genthon István.

Zene.

Látványos balettek bemutatása — mintahogy ezt a tapasztalatok mutatják — ma aránylag a legkisebb kockázattal jár. A közönségnek az a része, amely különösen látnivalóként lelkesedik, az operaházi balettekben találja meg igényeinek legteljesebb kielégítését. Ilyen az Operaház legújabb műsorszáma, *Strauss Richard* «József-legenda» című pantomimje is (az orosz balett számára 1914-ben írta), amely a táncról az ökölvívásig szinte sorozatos mutatványszámokból épül fel. Idegizgalmakról a cselek-

mény gondoskodik: József megkíséretésének, kíntatásának és felmagasztaltatásának története, amit Strauss zenéje, ez a hatalmas hangszertömeg mint nagyszerű felvevőkészülék tükröztet vissza. Strauss, a zenekar utólérhetetlen virtuozsa, itt sem tagadta meg magát. Hol fest, hol leír, hol mesél, hol hatalmas páthosszal szaval ez a zenekar, de minden nagy vérbősége mellett sem tud igazán megragadni. Megcsodáljuk a mesteri készségét, de valami csalódást érzünk. A nagy erőpazarlás, a mi-